

ADALÉK SZABÓ KÁROLY „RÉGI MAGYAR KÖNYVTÁRÁ“-HOZ.

Közli: SZÉLL FARKAS.

298. sz. *Debreczen*, 1685.

Neuman Gáspár. Minden Imádságoknak Veleje, mellyel Akár melly korbéli és renden lévő Ember, mindenféle időben, és mindennemű szükségében reggel, estve, Szent-egyházban való Könyörgések helyett, és mindenféle könyörgésbéli buzgóságában élhet. Igen rövid szókba s formákba foglaltatott Neuman Gáspár, Baraszlai Sz. Mária Magdolna nevét viselő Templomához rendeltetett Lelki tanító által. Mely német nyelvből Magyarra fordítottatott, egy akkori bujdosó által. Debreczenben, Töltési István által 1685. haránt 8r. 64 lap. Elül: cziml. a ker. olvasóhoz két sztlan levél.

Ugyan ez évben megjelent Lőcsén is. Szabó K. 1342 sz.

A debreczeni kiadás eddig nem volt ismeretes. Egyetlen példánya *Szöllősy Antal ref. lelkész*nél Makón.

299 sz. (*Lőcse* XVII száz.)

(*Magyar Aesopus*.) Szabó K. által 1155 és 1363 sz. a leirt műnek egy eddig nem ismert kiadása, (melyről „Egy XVI. századi Codex Históriás Énekei“ czimű cikkemben már futólag említést tettem).

Példányom ugyanavval a szöveggel bir, mint a fentjelzett művek, csakhogy tartalmának mennyiségére, és a képek számára nézve itt el az eddig ismert kiadásoktól, mert Aesopus életét A—L íven adja; a fabulák újon jelzett A—L ívet töltenek be, és a szöveg 32 képpel van ékesítve, holott az 1673 és

E L E T E.

zért nékie Xantus: Nevezé te vagy csufolb? Felele
 Æsopus: Én ugymond, tégedet nem csufollak, ha-
 nem azt, az ki tégedet ilyen Philosophiara tanitot;
 mert mielőda felelet ez egy Mestertől. Az istennek
 providentiája, vagy rendelése cselekebi azt, hogy az fű-
 vek ilyen nevedgyenek, csak egy kis Gyermekek-
 is megh tudna így felelni. Monda Xantus: Felely meg
 hát te igazában? Monda Æsopus: Ha akarod, kö-
 nyűénékem azt megh cselekednem. Xantus pedig
 monda ismét az Kertésnek: Nem illetlen dolog, ha

az oly Mester, az ki közönséges Scholában tanit min-
 den nap, minden Kertbéli aprolékra, megh nem felel-

D

ker.

1687-ben Lőcsén megjelent Magyar Aesopus csak is 5 képet tartalmaz.

Különösebb érdeket kölcsönöz e képeknek az a körülmény, hogy ezek által más alakot nyer az a magyarázat, melyet Szabó K. a Lőcsén 1651-ben nyomtatott Fortunatus históriája czimlapján, és az ugyanott 1673-ban megjelent „*Magyar Aesopus*“ czimlevelén látható fametszetről nyilvánított, t. i. hogy *egy fa alatt alvó férfi, ennek lábainál egy térdelő szerzetes, ki a felhők közt lebegő Sz. Máriához imádkozik, mert ugyanez a fametszet példányunk szövegében fordul elő*¹ és elhelyeztetéséből, de abból, hogy a többször előforduló férfi alakokat a rajzoló és fametsző mindig jellegző egyformasággal jelenteti meg, nyilvánvaló, hogy a *fa alatt alvó férfi: Aesopus*; az előtte térdelő alak nem szerzetes, hanem Isis papja, a felhők közt pedig nem Sz. Mária, hanem a gazdálkodásnak istenasszonya Isis lebeg, ki Aesopus előtt, álmában, megjelent.

Czimlapja példányomnak nincs; arról hogy Lőcsén, Brewer Lőrincz által 1627. előtt nyomtatott, az ugyan itt 1627-ben nyomtatott „Az Nagy Sándornak Historiaia“-val való egybevetés folytán győződtem meg, mert a most említett *Historia* nyomására használt tertia betűk teljesen ugyanazonosok, avval a különbséggel, hogy a „Magyar Aesopus“ betűi sokkal épebbek, éleesebb vonásúak, mint a „Nagy Sándor Historiájában“; továbbá a homlokdiszűl alkalmazott körzetrészek is egészen egy- és ugyanazok, úgy a czimsorúl használt két cziczeros versalisok, valamint az iniciálék is, azonban a „Nagy Sándor Historiájában“ használt összes betűanyag sokkal kopottabb, mint az „Aesopus“-ban, a mi a most ismertetett könyvnek nagyobb idővel való előbbnyomatását bizonyítja.

A könyv alakja 4r. lapjai számozatlanok, s úgy látszik hátulról is egy-két levél hiányzik.

Egyetlen csonka példány könyvtáramban.

¹ Hasonmáshban lásd a 92. lapon.

